

ضمیمه ۱

چک لیستهای حاشیه‌نویسی شده از نسخ نظام‌التواریخ بیضاوی

مدعی نیستم که این فهرست چه از لحاظ تعداد مداخل و چه از لحاظ مشخصاتی که برای هر یک آورده شده کامل یا نظام‌مند است. بسیاری از نسخه‌ها با شتاب خیلی زیادی و در دوره‌ای طولانی بررسی شدند؛ جهت اطلاعات کاملتر تعدادی از آنها باید دوباره مورد بررسی قرار بگیرند. در اینجا من همه مشخصات مربوط به ابعاد، طرح‌بندی صفحه، آراء حاشیه‌ای و غیره را حذف کرده‌ام. علاوه بر این به طور کلی تنها درباره بخشهای پایانی هر متن مطالبی را آورده‌ام به ویژه هنگامیکه زمان تنگ بود. نسخی که من از (وجود) آنها باخبر بودم لیکن شخصاً آنها را ندیده‌ام صرفاً با مشخصاتی که در منابع دست دوم ذکر شده است آنها را فهرست‌بندی نمودم. (نگاه کنید به: I/I, Storey, pp.70-71, I/i, Bregel, J.p.1230; pp.298-301 و همچنین نگاه کنید به: الف. منزوی، فهرست نسخه‌های خطی فارسی، جلد ۶، تهران ۱۳۵۳ ه.ش. /۱۹۷۴ م.، صص ۴۲۰۶-۷)

آوردن AP و BP در آغاز نشانگر آن است که نسخ مورد بحث را به ترتیب یا اندرو پیکاک (کمبریج) در ترکیه و یا بندک پری (بوداپست) در هندوستان به جای من مورد بررسی قرار داده‌اند. آوردن JP در آغاز نشان دهنده اطلاعاتی است که جودیت پریفر (اکسفورد) از سر لطف در اختیار گذارده است. من از هر سه آنها بسیار ممنونم. مسوولیت هر نتیجه‌ای که از اطلاعاتی که آنها داده‌اند اخذ گردد با من است. تمام تشکرات دیگر از کمکهای (دیگر اشخاص) جهت تهیه نسخه‌ها در طول این سالها در پاورقی آورده شده است.

علیگر. دانشگاه اسلامی، کتابخانه مولانا آزاد.

فهرست نشده

۴۲ برگ. نستعلیق. تاریخ نسخه ۱۱۴۰ه.ق./۱۷۲۸ م. مشخصات داده نشده است.^{۷۱}

باکو. آکادمی علوم آذربایجان

در تاریخ ۱۰۹۳ ه.ق./۱۶۸۲ م. هیچ مشخصات دیگری داده نشده است. (Bregel)، (p.299).

قاهره دارالکتب

مجامع طلعت، ۳۹۴ (منزوی، شماره ۴۳۵۴۷)

۲۴ برگ. نخستین مورد از مجموعه متون فلسفی، رجوع کنید به 1v-24r.^{۷۲} نسخ، توسط عبدالرحیم بن مسعود بن علی الطالب الحمدانی برای کتابخانه امیرمحمد بن شمس الحق والدین حسین در آغاز ماه صفر ۷۱۲ (ژوئن ۱۳۱۲) استنساخ شده است. تا تاجگذاری غازان خان در ۶۹۴ ه.ق. ادامه می‌یابد. (گروه B)؛ نگاه کنید به بحث این مقاله و ضمیمه ۳.

کمبریج. کتابخانه کالج ترینیتی

.R.13.32(11)

۱۹ برگ. شماره فقره (Item) ۱۱ در یک مجموعه فارسی، رجوع کنید به 99v-118v. نستعلیق. به تاریخ پایان محرم ۹۵۴ ه.ق. (مارس ۱۵۴۷ م.).^{۷۳} نسخه اصلاح شده نخست (گروه A) تا دوران حکومت آباقا.

دوشنبه آکادمی علوم^{۷۴}

نسخه II / ۸۲۲

۶۲ برگ. فقره دوم در مجموعه، رجوع کنید به 41v-102v. نستعلیق بر روی کاغذی که کوکند نامیده می‌شود. برخی یادداشتهای حاشیه‌ای. نقص در برگ

نخست. لکه شده و دو خط خالی در f.101v. صفحات پایانی دسته‌ای از تواریخ دارند. اواخر قرن نوزدهم، در حدود ۱۲۷۵هق/۱۸۵۸-۹م. (تاریخ صحافی کردن). خاتمه‌الکتاب گزارش نشده است.

دوشنبه‌آکادمی علوم

نسخ ۶۶۳

۸۵ برگ؟ نستعلیق بخارائی بر روی کاغذ کوچکند. ناتمام. نقص در پایان، خاتمه-الکتاب در پایان دوران حکومت خوارزمشاه محمد انوشنگین (مقایسه کنید با بیضاوی/م.ص. ۱۲۹، ۱۰۲). اوایل قرن نوزدهم، مهر صاحب نسخه به تاریخ ۱۲۳۴ هق./۱۸۱۹ م. (رجوع کنید به 85v,2r,1v).

ادینپورو. کتابخانه دانشگاه

Or.412

۵۷ برگ. با اثر دیگری صحافی شده است (بحرالانساب، Or.407)، در سال ۱۰۱۱هق./۱۶۰۲-۳ م. احتمالاً توسط کاتبی در هند استنساخ شده است، رجوع کنید به 95v-152r.^{۷۵} برخی تفسیرهای حاشیه‌ای. تا تاجگذاری غازان خان در ۶۹۴ هق. ادامه می‌یابد. (گروه B)

ادرین. سلیمی هکوتوفانسی.

نسخه ۱۵۹۲

۶۰ برگ. به تاریخ ۸۵۶ هق./۱۴۵۲ م.^{۷۶}

هال هدی. ام. جی.^{۷۷}

نسخه ۷۳.

رونوشتی از نسخه هامبورگ Or.187 (نگاه کنید به بعدی)

هامبورگ. کتابخانه ایالتی^{۷۸}

(۱)۲۳۱

۸ برگ. تنها آغاز. نسخه اروپائی که از قرار معلوم مربوط به نیمه آخر قرن هفدهم است. مشخصات ندارد.

حیدرآباد. کتابخانه نسخ شرقی دولت آندراپرادش (ex-Asafiyah)^{۷۹}

تاریخ ۱۳۹۹ (منزوی، شماره‌های ۴۳۵۶۹، ۴۳۵۶۷)

۱۳۹ صفحه (۶۹ برگ). نسخ واضح. بدون تاریخ؛ قرن ۱۲ هـ.ق. ۱۸/م.؟! (مهرمالک به تاریخ ۱۲۵۷ هـ.ق/۱۸۴۱ م. است). بخش چهارهشت دودمان از صفاریان تا مغولان را شامل می‌شود (غوریان و اسماعیلیان حذف شده‌اند). (BP) از قرار معلوم برای تصحیح ۱۹۳۰ حیدرآباد استفاده شده است؛ مصحح براساس نحوه املاء^{۸۰} آن نظر داده که براساس یک نسخه آسیای مرکزی در قرن ۸-۹ هـ.ق. ۱۴-۱۵ م. تهیه شده است. با اطمینان می‌توان گفت که نسخه‌ای از گروه A است اگرچه مغولان سه صفحه دارند (صص. ۱۳۷-۱۳۹، BP).

حیدرآباد. کتابخانه موزه سالارجانگ.

تاریخ ۴۴۲ هـ.ق. (منزوی، شماره ۴۳۴۵۶)

۵۳ برگ. نسخ خوب. نسخه اواخر قرن ۷ هـ.ق/۱۳ م (?). نقص در پایان، در قسمت سلغریان قطع شده است (مقایسه کنید با بیضاوی/م. صص. ۱۲۶، ۱۰۲ از انتها).^{۸۱}

حیدرآباد. آرشیوهای ایالتی.

نسخه ۲۱۴

۵۹ صفحه در ۱۲۹۶ هـ.ق/۱۸۷۹ م. استنساخ شده است. بخش چهارم هشت دودمان را از صفاریان تا مغولان شامل می‌شود (غوریان و اسماعیلیان حذف شده‌اند). هیچ جزئیاتی درباره انتها داده نشده است؛ احتمالاً روایت A: تنها یک صفحه درباره مغولان است. (BP)

حیدرآباد. کتابخانه ایوانی اردو.

نسخه ۱۶۹۵

صفحات شماره گذاری نشده‌اند. نستعلیق واضح. خیلی کرم خورده است. در سال ۱۰۸۵ ه.ق./۱۶۷۴ م. استنساخ شده است. فقط تا خوارزمشاهیان ادامه می‌یابد. (BP)

استانبول. نوروسمانی ه.

نسخه ۳۴۵۰

۹۹ برگ. نستعلیق، قرن ۱۱ ه.ق/۱۷ م. تا پایان خوارزمشاهیان (هشت دودمان) ادامه می‌یابد اما خاتمه‌الکتاب مانند پایان گروه B است، درباره غازان خان (AP). مقایسه کنید با اکسفورد، Sale 51، پایین.

استانبول. سلیمانیه.

ایا صوفیا ۲/۳۶۰۵ (منزوی، شماره ۴۳۵۴۹)

۷۱ برگ. با تنسوق‌نامه نصیرالدین طوسی (۱/۳۶۰۵) صحافی شده است، رجوع کنید به 101V-172V. نستعلیق، در تاریخ آخر رجب سال ۷۴۸ ه.ق (نوامبر ۱۳۴۷ م.) توسط محمد بن الحسین الکاظمی استنساخ شده است. نسخه گروه A، در تصحیح تهران میرهاشم محدث استفاده شده است. حرف جیم.^{۸۲}

استانبول. سلیمانیه.

فاتح ۴۲۱۳

۵۰ برگ. در حواشی نسخه‌ای از تاریخ تیمور ابن عربشاه، رجوع کنید به ۱-۵۰. نسخ. قرن ۱۷/۱۱ ه.ق. با تصحیحاتی از الشکوری، در ۱۱۱۱ ه.ق./۱۶۹۹-۱۷۰۰ م. تا دوران حکومت الجایتو ادامه می‌یابد اما خاتمه‌الکتاب مانند گروه A است، نوع دوم (نسخه اصلاح شده اول). تاریخ تالیف در مقدمه ۶۹۴ ه.ق. داده شده است. مجموعه‌ای از ماده‌های تاریخ در پی آن می‌آیند. (AP). نسخه گروه C؛ مقایسه کنید با 1362, Suppl.pers. 191, Paris

استانبول. سلیمانی هـ

حسن هوسنوپاشا ۸۳۶

۶۵ برگ. نسخ. در ۲۲ شوال ۱۲۱۴ (۱۹ مارس ۱۸۰۰) توسط نوری امین الهیونوی(?)^{۸۳} تکمیل شده است. تا دوران حکومت گیخاتو ادامه می‌یابد، اما خاتمه‌الکتاب مانند گروه A است. نوع اول (نسخه اصلاح شده نخست) (AP). نسخه گروه C.

استانبول. کتابخانه موزه توپکاپی سارای

روان کوشکو ۱۵۲۳ (منزوی، شماره ۴۳۵۵۴)

۷۳ برگ. در ۱۲ ربیع‌الاول ۹۶۲ هـ.ق. (۴ فوریه ۱۵۵۵) در قاهره (مصر) توسط علی بن تقی الدین الحسینی تکمیل شده است. آخرین حکمران را هلاگو ذکر کرده است، اما خاتمه‌الکتاب مانند گروه A است، نوع اول (نخستین نسخه اصلاح شده) و ممکن است که جای خالی در متن باشد. (AP).

استانبول. کتابخانه دانشگاه.

رضا پاشا ۲۳۴

۵۷ برگ. نسخ ضعیف، قرن ۱۱-۱۲ هـ.ق. / ۱۷-۱۸ م. اما خاتمه‌الکتاب مانند گروه A است، نوع دوم (نسخه اصلاح شده نخستین).^{۸۴}

کابل. کتابخانه موزه کابل.^{۸۵}

نسخه ۳۴(۸)

۲۶ برگ. فقره هشتم در یک مجموعه، رجوع کنید به 33v-59r. در سال ۱۲۸۲ هـ.ق. / ۱۸۶۵ م. استنساخ شده است. جزئیاتی درباره محتویات داده نشده است.

کابل. کتابخانه وزارت اطلاعات.

نسخه ۴۵(۲۵)

۱۴ صفحه فقره بیست و پنجم از یک مجموعه، به تاریخ ۹۹۹-۱۰۰۰ هـ.ق. / ۱۵۹۱-۲ م.، صص ۹۴-۱۰۸. جزئیاتی درباره محتویات داده نشده است.

کابل. کتابخانه وزارت اطلاعات.

نسخه ۲۴(۲)

۱۰ برگ. با اثر دیگری صحافی شده است، رجوع کنید به 187v-197. نستعلیق. در سال ۱۱۰۲ه.ق./۱۶۹۱ م. توسط فقیرمحمد فادل استنساخ شده است. جزئیاتی درباره محتویات داده نشده است.

کراچی. موزه ملی

N.M.1967-368/1.

۱۳۸ صفحه نستعلیق، صص ۲-۱۴۰ در یک مجموعه به تاریخ ذی القعدة ۱۲۸۳ ه.ق. (مارس ۱۸۶۷ م.). مشخصات دیگری داده نشده است.^{۸۶}

لاهور. کتابخانه دانشگاه پنجاب

45A.Pe.1.2 (منزوی، شماره ۴۳۵۶۶)

۸۵ برگ. نستعلیق. مشخصات و تاریخ داده نشده است.^{۸۷}

لاهور. کتابخانه سابق محمد شفیع^{۸۸}

۲۴/۶۷

نستعلیق. در سال ۱۰۱۴ه.ق./۱۶۰۵ م. استنساخ شده است. تا دوران حکومت ابوسعید ادامه می‌یابد، علی‌الظاهر در ۲۱ ذی‌القعدة ۷۱۹ م. (۳ ژانویه ۱۳۲۰) آغاز شده است، یعنی گروه C. مشخصات دیگری داده نشده است.^{۸۹}

لیدن. کتابخانه دانشگاه

Or.681.

۵۶ برگ. در اواسط رجب ۹۶۵ ه.ق. (اوائل می ۱۵۵۸ م.) از روی نسخه‌ای به تاریخ ۳ رجب ۸۲۰ ه.ق. (۱۶ اگوست ۱۴۱۷) استنساخ شده است. نسخه گروه A

لیدن. کتابخانه دانشگاه.

Acad.188.

۴۵ برگ. به عنوان اولین فقره در یک مجلد مجموعه‌ای، رجوع کنید به 1v-45v، در اول شعبان ۱۰۳۴ (۹ می ۱۶۲۵) توسط صدرالدین محمد جعفرعلی معمار اصفهانی تکمیل شده است. با سلجوقیان پایان می‌یابد.^{۹۰}

لندن. کتابخانه بریتانیا (BL)

۴۳۵۵۶ شماره، منزوی، misprints16703), p.823b, II, Add.16708(1)(Rieu ۷۱ برگ. نخست در مجموعه آثار صحافی شده است، رجوع کنید به 1v-71v. نسخه قرن شانزدهم (از f.55v) با دستخط متفاوتی تکمیل شده است به تاریخ شوال ۱۰۷۲ ه.ق. (ژوئن ۱۶۶۲). تا تاجگذاری غازان در سال ۶۹۴ ه.ق. ادامه می‌یابد، به متن نسخه قاهره نزدیک است، مقایسه نمایید با زیر، Or.1859. گروه B جزئیات بیشتر را در ضمیمه ۳ ببینید.

لندن. کتابخانه بریتانیا

۴۳۴۵۱ شماره، منزوی، p.871a), II, Add.27261 (Rieu

۷ برگ. فقره‌ای در یک گلچین ادبی، که برای اسکندر سلطان بن عمر شیخ در فارس تهیه شده است، در حواشی آن نوشته شده است رجوع کنید به 294v-302v. در جمادی‌الاول ۸۱۴ (سپتامبر ۱۴۱۱) توسط محمد الحلوائی استنساخ شده است. منتخبی از این متن وجود دارد که به آن نامهای سه ایلخان آخر تا ابوسعید افزوده شده است که علی‌الظاهر از روایت A تا آباقاست.^{۹۱}

لندن. کتابخانه بریتانیا

۴۳۵۶۲ شماره، منزوی، p.882a), III, Or.1859 (Rieu

۱۰۲ برگ. نسخه قرن نوزدهم، به تاریخ اول ذی‌القعدة ۱۲۶۴ (سپتامبر ۱۸۴۸)، از نسخه‌ای که در دوران حکومت امپراتور مغول اورنگ زیب به تاریخ اول جمادی-الثانی ۱۱۰۸ ه.ق. (۲۶ نوامبر ۱۶۹۶ م.) تهیه شده استنساخ شده است. در مقدمه

تاریخ تالیف در ۶۹۴ هـ.ق. داده شده است. تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد. نسخه گروه B. جزئیات بیشتر را در ضمیمه ۳ ببینید.

لندن. کتابخانه بریتانیا

(Rieu) III.Or.1583، p.1066b؛ منزوی، شماره ۴۳۵۶۱
۳۴ برگ. در ۱۰ اکتبر ۱۸۳۹ م. در بغداد برای اچ. راولینسون از نسخه‌ای به تاریخ ۸۸۲ هـ.ق./۱۴۷۷ م. استنساخ شده است. ریو (Rie) این نسخه را با عناوین "ناکامل... خلاصه... در بخش مغولان به جز چند سطر، باقی حذف شده" توصیف می‌کند. اما در واقع نسخه‌ای نسبتاً نمونه از یک نسخه گروه A تا دوران حکومت آباقاست.

لندن. کتابخانه بریتانیا

اداره هندی (I.O) اسلامی ۱۳۴۶^{۹۲}
۶۳ برگ. نستعلیق. نسخه قرن هفدهمی (تاریخ مهرزودترین مالک آن ۱۰۵۱ هـ.ق. /۱۶۴۱ م. است). صفحه عنوان تذهیب شده است. برخی جاهای خالی در قسمت دو وجود دارد؛ از قسمت سامانیان به بعد اضافات متعدد حاشیه‌ای با دست خط بعدی وجود دارد. تا مرگ آباقا ادامه می‌یابد و در نسخ گروه A یک تغایر است؛ مقایسه کنید با سنت پترزبورگ، IOS، ۲۴۲۸؛ NLR، خانیکوف ۶۷.

مالاتیا. دارنده کوتوفانسی

نسخه ۲۹/۴۵۵۶

۶۵ برگ. به تاریخ ۸۴۲ هـ.ق./۱۴۳۸-۹^{۹۳}

منچستر. کتابخانه دانشگاه جان ریلندز.

نسخه ۴۳۸

۴۳ برگ. در حدود سال ۱۷۸۰ م. تا f.36v و در حدود سال ۱۸۵۰ م. از f.37r تا پایان استنساخ شده است. (استوری تاریخ حدود ۱۸۱۰ م. را به دست می‌دهد). تا دوران حکومت آباقاست و نسخه گروه A است.

مانیسا. ای ال هالک کوتوفانسی.

نسخه ۱۳۵۴(F)

۵۴ برگ. نسخ، در ۲۳ رمضان ۷۱۴ هـ ق (دسامبر ۱۳۱۴) توسط محمود بن محمد بن الحسن السمرقندی در شهر زرکان شبانکاره تکمیل شده است. دو برگ اول جایگزین شده هستند؛ بعد از این متن دوباره حاشیه‌نویسی شده است. دو برگ انتهایی (۵۳ و ۵۴) تا اندازه‌ای از دست رفته‌اند. اضافات و تصحیحات حاشیه‌ای تمیز و اولیه متعددی وجود دارند. ضرورتاً نسخه گروه A است که تا دوران آباقا ادامه می‌یابد، اما با دنباله‌ای از گروه B از دوران حکومت‌های احمد تا غازان و تا دوران حکومت الجایتو کشیده می‌شود. یک روایت دورگه، گروه C. نگاه کنید به بحث‌های این مقاله و ضمیمه ۳.^{۹۴}

اکسفورد. کتابخانه بدلیان^{۹۵}

الیوت ۳۴۵(۶) (no.18,Ethe): منزوی، شماره ۴۳۵۷۱

۲۶ برگ. نستعلیق، احتمالاً اواخر قرن شانزدهم. در ردیف مرکزی نسخه‌ای نوشته شده که شامل هفت اثر تاریخی است، رجوع کنید به 672v-697r. یک نسخه نمونه از متن گروه A.

اکسفورد. کتابخانه بدلیان

Sale 51 (no.19,Ethe).

۶۸ برگ. نستعلیق. بدون تاریخ؛ نسخه اصلاح شده نخست را تا دوران حکومت آباقا ادامه می‌دهد، لیکن با دنباله‌ای تا دوران حکومت غازان به مانند نسخ گروه B (مقایسه کنید با نسخه مانیسا) با مطالب اضافی از دوران حکومت گیخاتو (ارنجین دورجی). نسخه در انتها حاشیه‌نویسی شده با فهرست تاریخ تا ۷۰۸ هـ ق. / ۱۳۰۸ م. مغولان را به عنوان یک خانواده در خوارزمشاهیان گنجانده است.^{۹۶}

اکسفورد. کتابخانه بدلیان

اوزلی (Ethe Add.115), (no.20): منزوی، شماره ۴۳۵۴۵

۳۰ برگ. نخست در مجموعه‌ای از تعدادی از متون و رسائل صحافی شده است، رجوع کنید به ۱-۳۰. نستعلیق، با عناصر شکسته، در حیدرآباد (Ethe) استنساخ شده است، بدون تاریخ (در حدود قرن هفدهم؟). در اواسط نقص دارد. به عنوان متن اول در تصحیح میرهاشم محدث استفاده شده است، حرف الف، با این باور غلط که تاریخ این متن ۶۷۴ ه.ق. است (سال تالیف). علیرغم همه شواهدی که علیه آن وجود دارد، علی‌الظاهر در نتیجه عبارت گمراه کننده‌ای در فهرست منزوی (ص. ۴۲۰۶) (این اشتباه رخ داده است). سراسرنسخه حاشیه‌نویسی مجدد شده است. نمونه‌ای از نسخه گروه A.

اکسفورد. کتابخانه بدلیان

اوزلی ۹ (Ethe)، (no.21)

۵۷ برگ. نستعلیق. بدون تاریخ. نمونه‌ای از نسخه گروه A، حذف گزارش مربوط به اسماعیلیان.

اکسفورد. کتابخانه بدلیان

(Ethe) Marsh 725، (no.22)

۴۲ برگ. نخست، رجوع کنید به 1v-42r، با اثر دیگری که توسط صدرالدین بن جعفر علی تکمیل شده صحافی شده است، ۱۳ روز بعد (f.77r)، احتمالاً کاتب هر دو یکی است. نستعلیق. به تاریخ یکشنبه ۱۰ رجب ۱۰۳۳ (۲۸ آوریل ۱۶۲۴). در انتها نقص دارد، در آخر بخش سلجوقیان پایان می‌یابد. احتمالاً گروه A.

اکسفورد. کتابخانه بدلیان.^{۹۷}

Marsh161

۱۲۲ برگ (نیمی از آنها خالی هستند). با آثار دیگری صحافی شده است، رجوع کنید به 88v-210v با برگهای خالی لایی که در کتاب گذارده شده است. نسخ. به تاریخ چهارشنبه جمادی‌الثانی ۱۰۵۱ ه.ق. (سپتامبر ۱۶۴۱). نقص در انتها، در آخر بخش سلجوقیان پایان می‌یابد. احتمالاً گروه A. احتمالاً توسط همکار

ایرانی اولتاریوس - حقوردی اصفهانی - و شاید برای جاکوب گولیوس (۱۵۹۶-۱۶۵۷) از یک نسخه قدیمی استنساخ شده است.

پاریس. کتابخانه ملی فرانسه (BnF)^{۹۸}

no.2162),persan 92(1)(Blochet,Ancien fonds.

۶۹ برگ. در مجموعه‌ای از دو اثر صحافی شده است، اولی، رجوع کنید به 1v-69r. نستعلیق، در تاریخ سه‌شنبه ۲ شعبان ۱۰۸۱ (۱۵ دسامبر ۱۶۷۰) توسط محمد طاهر بن ملاصدرا محمد جعفر التبریزی استنساخ شده است. روایتی استثنائی از متن گروه A که به میزان قابل ملاحظه‌ای توسط کاتب (یا صاحب) توسعه داده شده است به خصوص در بخشهای مربوط به سلغریان و مغولان که تا دوران حکومت آباقا ادامه می‌یابد و از منابع متاخر استفاده می‌کند. تحلیل مفصلی از این نسخه و در مقایسه با بعدی A.f.117 توسط سیلوستر دوساسی منتشر شده است.^{۹۹} نگاه کنید به بحثهای بیشتر در این مقاله.

پاریس. کتابخانه ملی فرانسه

no.248),persan 117(Blochet,Ancien fonds شماره ۴۳۵۶۸

۵۹ برگ. نستعلیق ترکی. در قرن شانزدهم پایان می‌یابد. نسخه گروه A با تفسیرهای حاشیه‌ای توسط کاتب آن، رجوع کنید به 1v-59r. برای تصحیح تهران میرهاشم محدث استفاده شده است، حرف سین.

پاریس. کتابخانه ملی فرانسه

no.249),Suppl. persan 1362(Blochet.

۴۶ برگ. نستعلیق ترکی، در سال ۸۴۴ ه.ق. / ۱۴۴۰ م. در ادین استنساخ شده است (f.46v). به قصر توکایی تعلق داشته است در انتهای آن مهر کتابخانه بایزید دوم (۸۸۶-۹۱۸ ه.ق. / ۱۴۸۱-۱۵۱۲ م.) وجود دارد. تاریخ تالیف را در مقدمه ۶۹۴ ه.ق. به دست می‌دهد. تا دوران حکومت ابوسعید ادامه می‌یابد اما خاتمه - کتاب آن مانند روایت گروه A، نوع دوم است. بخش مربوط به مغولان با

مجموعه‌ای از ماده‌های تاریخ درباره فرمانروایان تا بایزید ایلدوروم (تاریخ ۸۰۵ هـ.ق./۱۴۰۳ م.) و شعراء مختلف تا سال ۸۳۸ هـ.ق./۱۴۳۴ م. همراه است. نسخه گروه C؛ مقایسه کنید با استانبول فاتح ۴۲۱۳.

پاریس. کتابخانه ملی فرانسه

no.250),Suppl.persan 191 (Blochet.

۴۶ برگ. نستعلیق ترکی، میانه قرن پانزدهم؛ بر f.1r. مهر کتابخانه بایزید دوم (۸۸۶-۹۱۸ هـ.ق./۱۴۱۸-۱۵۱۲ م.) وجود دارد. این نسخه نقاشی دارد در حدود سال ۱۳۳۰ م. که در 10r&27r چسبانده شده است. تا انتهای دوران حکومت ابوسعید که آن را تا تاریخ ۷۳۹ هـ.ق. (در متن چنین آمده است) می-آورد ادامه می‌یابد و خاتمه‌الکتاب آن شبیه به خاتمه‌الکتابهای متن گروه A است. با مجموعه‌ای از ماده‌های تاریخ همراهی می‌شود (رجوع کنید به 54r-46r) که با آنها یکی در (pace Blochet) Suppl. persan 1362 آمده متفاوت است. آخرین آنها مربوط است به سیدمحمد بخارائی (۸۳۲ هـ.ق./۱۴۲۹ م.). نسخه گروه C، مقایسه کنید با فاتح ۴۲۱۳.

پاریس. کتابخانه ملی فرانسه

no.251),Suppl.persan 192(Bloch

۵۰ برگ. نقص در آغاز. نستعلیق فارسی، انتهای قرن هفدهم. شبیه به Ancien fonds 117 گروه A

پاریس. کتابخانه ملی فرانسه

no.252),Suppl.persan 1518(Bloch

۵۸ برگ. نسخ ترکی، حدوداً قرن هفدهم. تا انتهای دوران حکومت ابوسعید ادامه می‌یابد با خاتمه‌الکتابی که عیناً مانند خاتمه‌الکتاب متون گروه A نوع دوم است. شبیه به Suppl.pers.1362 and 191 است اما ماده‌های تاریخ ندارد. گروه C.

پرینستون. کتابخانه فایرستون.

گارت 247B

۴۲ برگ. به این عنوان که احتمالاً مربوط به اوائل قرن ۱۴ است^{۱۰۱} فهرست شده است. با نسخ مرتب نوشته شده است، اگرچه برگ نخست جایگزین شده است و در تمام آن، دستخط اندکی متفاوت است: بسیاری از صفحاتی که کمرنگ شده‌اند با مرکبی پررنگتر نوشته شده‌اند (اما نه خاتمه‌الکتاب). بخش مربوط به اسماعیلیان و برخی اطلاعات دیگر با دستخطی متاخر در حاشیه افزوده شده است. مهرهای مالکیت و نوشته‌هایی بر جبهه انتهایی صفحات، زودترین تاریخ ۱۰۵۲ ه.ق./۱۶۴۲ م.، که تا آن تاریخ از قرار معلوم در استانبول بوده است. یکی از صاحبان قبلی آن ممکن است که یک شیعه (ایرانی) بوده باشد؟ که به مزایای زیارت حرم امام رضا در مشهد اشاره می‌کند. آسیب زیاد ناشی از کرم‌خوردگی بیانگر آن است که مدتی در هند بوده است. در سال ۱۹۲۵ توسط روبرت گارت از مراد بی‌بارودی در بیروت خریداری شده است. نسخه گروه A، از قرار معلوم برای وزیر نظام‌الدین تهیه شده (یا از متنی که تهیه شده بوده استنساخ شده است) توأم با ستایشی منحصر بفرد در f.42v، نگاه کنید به بخش نخست این تحقیق. از قرار معلوم در طی حیات مؤلف تهیه شده است و توجیه‌کننده این نظر است که این متن قدیمی‌ترین نسخه شناخته شده از این اثر است.

سنت پترزبورگ. موسسه شرق‌شناسی. ^{۱۰۲}(IOS)

(منزوی، شماره ۴۳۵۶۳) (2) B234

۸۰ برگ. صحافی مجدد با مجموعه‌ای از آثار، رجوع کنید به 74v-154v. نستعلیق با عناصر شکسته در مقدمه (دوبار) تاریخ ۶۹۴ ه.ق. را به دست می‌دهد. در سال ۱۲۶۹ ه.ق./۱۸۵۳ م. استنساخ شده است. برخی صفحات اضافی مهم در بخش اولیه درباره پیامبران افزوده شده است. روایت گروه B که تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد.

سنت پترزبورگ. موسسه شرق‌شناسی

(منزوی، شماره ۴۳۵۶۴) B2346

۱۰۳ برگ. نستعلیق، در سال ۱۲۸۶ ه.ق. / ۱۸۶۹ م. در زمان محمد مظفرخان در مدرسه حضرت عبدالله‌خان توسط محمد تورسون بخاری استنساخ شده است. در مقدمه تاریخ تالیف ۶۹۴ ه.ق. داده شده، اما اشکالات غریبی در مورد تواریخ ظاهر می‌شود (چنانکه در B234). روایت گروه B که تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد. احتمالاً از یک نسخه قبلی استنساخ شده است.

سنت پترزبورگ. موسسه شرق‌شناسی

نسخه ۲۴۲۸ (منزوی، ۴۳۵۵۸)

۶۵ برگ. نستعلیق. احتمالاً در آسیای مرکزی در سال ۱۰۰۹ ه.ق. / ۱۶۰۱ م. استنساخ شده است. نسخه گروه A، توام با گزارشی مخفف از آباقا و این بیان که پس از وی هیچ چیزی گنجانده نشده است، مقایسه کنید با I.O. Islamic 1346. اسماعیلیان در میان نه طایفه‌ای که در بخش چهارم مورد بحث قرار گرفته‌اند جایگزین غوریان شده‌اند و درباره این طوایف به گونه‌ای درهم و برهم بحث می‌شود.

سنت پترزبورگ. موسسه شرق‌شناسی

(منزوی، شماره ۴۳۵۶۵) D 87(1)

۸۰ برگ. نستعلیق. نخست در مجموعه‌ای از متون صحافی شده است، رجوع کنید به Iv-80r. در آسیای مرکزی در ۱۹ ذی‌القعدة سال ۱۲۹۶ م. (۴ نوامبر ۱۸۷۹) استنساخ شده است. بخش‌های اولیه صدمه دیده‌اند. روایت گروه B که تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد.

سنت پترزبورگ. موسسه شرق‌شناسی

C383.

۴۰ برگ. در میانه متنی از *فصول السلطانیة*، خارج از نظم پخش شده است، توسط کاتبی که از درهم ریختگی برگها در سند اصلی بی‌اطلاع بوده کتابت شده

است. این مجلد در سال ۹۸۳ ه.ق. / ۱۵۷۵ م. در سمرقند توسط محمد تیمور استنساخ شده است. این متن از نظام/التواریخ در ابتدا و انتها نقص دارد. تنها قطعه‌ای در باب سلغریان و چند سطر در باره خوارزمشاهیان دارد (f.184v):
بخش مربوط به مغولان به کلی حذف شده است.^{۱۰۳}
سنت پترزبورگ. کتابخانه ملی روسیه (NLR)

Khanikov 67.

۹۰ برگ. در سال ۱۰۰۹ ه.ق. / ۱۶۰۱ م. استنساخ شده است. نسخه گروه A، گزارشی مخفف از آباقا و این بیان که پس از وی چیزی گنجانده نشده است. مقایسه کنید با I.O.Islamic 1346. در میان نه طایفه‌ای که در بخش چهارم مورد بحث قرار گرفته‌اند اسماعیلیان جایگزین غوریان شده‌اند. بسیار به IOS2428 نزدیک است، بالا.

سنت پترزبورگ. کتابخانه ملی روسیه

PNS 302.

۷۳ برگ. نستعلیق. صدمه قابل ملاحظه‌ای با آب در ابتدا و انتهای متن دیده می‌شود؛ خاتمه‌الکتاب f.72v ناخوانا. به عنوان نسخه قرن نوزدهمی فهرست شده است. روایت گروه B که تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد.

تاشکند. موسسه شرق‌شناسی البیرونی. ^{۱۰۴} (IOS)

نسخه ۹۷۲۰

۸۰ برگ، کاغذ کوچک. نستعلیق. در سال ۱۲۵۳ ه.ق. / ۱۸۲۰ م. استنساخ شده است. نسخه نمونه‌ای از گروه B که تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد.

تاشکند. موسسه شرق‌شناسی البیرونی.

نسخه ۱۵۲۲

۷۰ برگ. نستعلیق، رجوع کنید به 1v-70r. در سال ۱۲۴۳ ه.ق. / ۱۸۲۸ م. استنساخ شده است. نخستین برگ آسیب دیده است. براساس منابع اضافی

همچون *روضه‌الصفاء* (f.16v) واجد گزارش بسیار مبسوطی از پیامبران است، مقایسه کنید با سنت پترزبورگ IOS. B.234 و تاشکند نسخه ۵۴۰۶. در مقدمه (دوبار) سال تالیف را ۶۹۴ ه.ق. به دست می‌دهد. نسخه گروه B که تادوران حکومت غازان ادامه می‌یابد.

تاشکند. موسسه شرق‌شناسی البیرونی.

نسخه IV/۳۸۵۶

۲۴ برگ. نستعلیق بخارائی تندنویسی شده به عنوان فقره چهارم در یک مجموعه صحافی شده است، رجوع کنید به 88v-111v. حدوداً در سال ۱۲۴۵ ه.ق. / ۱۸۲۹-۳۰ م. توسط عبدالخلیق استنساخ شده است. (f.169r). در مقدمه (دوبار) سال تالیف را ۶۹۴ ه.ق. به دست می‌دهد. نقص در انتها، در دوران پیامبری سلیمان، مقایسه کنید با مدخل پیشین.

تاشکند. موسسه شرق‌شناسی البیرونی.

نسخه ۵۴۰۲

۶۸ برگ. نستعلیق بخارائی تندنویسی شده، کاغذ آسیای مرکزی. نسخه اواسط قرن نوزدهم که از نسخه‌ای به تاریخ ۹۶۳ ه.ق. / ۱۵۵۶ م. تهیه شده است. برگ نخست مفقود است. نسخه گروه B که تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد توام با تعبیر غلط بسیار.

تاشکند. موسسه شرق‌شناسی البیرونی.

نسخه ۵۴۰۶

۱۱۴ برگ. در مقدمه (دوبار) سال تالیف را ۶۹۴ ه.ق. به دست می‌دهد. فاقد تاریخ (قرن نوزدهمی است). کاتب آن عارف خواجه ابن حکیم خواجه است که اهل روستایی است که با سمرقند کمتر از نیم فرسخ فاصله دارد. نسخه گروه B، تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد. روایت طولانی از بخش اول دارد که واجد گزارشی مفصل از پیامبران است.

تهران. کتابخانه مجلس.

نسخه ۱۴۵۹۰

۱۸ صفحه نسخ، سی و سومین فقره‌ای است که در سفینه تبریز مشهور صص ۱۸۲-۱۹۸ گنجانده شده است. در ماه صفر ۷۲۱ هـ.ق. (مارس ۱۳۲۱ م.) توسط عبدالمجد محمد بن مسعود تبریزی^{۱۰۵} گردآوری و نوشته شده است. گروه A (نسخه اصلاح شده اول) که تا دوران حکومت آباقا ادامه می‌یابد. به عنوان متنی برای تهیه تصحیح محدث استفاده شده است، حرف گاف.

تهران. کتابخانه ملک.^{۱۰۶}

نسخه ۵۶۸۵ (۲۰) (منزوی، شماره ۴۳۵۵۵)

۳۰ برگ. فقره بیستم از یک مجموعه رجوع کنید به 31r-61r. در دوم رجب سال ۹۹۷ هـ.ق. (۱۷ مه ۱۵۸۹ م.) توسط... سوزی (?) ابن علی ساوجی در اصفهان تکمیل شده است. معلوم نیست که کدام روایت است. (به شخصه مورد بررسی قرار نگرفته است).

تهران. کتابخانه سپهسالار.^{۱۰۷}

نسخه ۲۷۹۹ (۵۳) (منزوی، شماره ۴۳۵۷۰)

۱۶ صفحه، صص ۶۴۸-۶۴. از میانه به خاطر غزنویان افتادگی دارد.

تهران. کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.^{۱۰۸}

نسخه ۲۱۱۱. (هشتم، صص ۷۴۷-۸؛ منزوی، شماره ۴۳۵۴۸)

۱۰۴ برگ. نسخ. در جمادالاول سال ۷۳۷ هـ.ق. (ژانویه ۱۳۳۷ م.) توسط قولتغ شاه بن عمرشاه (پیشتر با عنوان علیشاه؟ نوشته شده است) در اصفهان تکمیل شده است. چند سطر نخست از بین رفته است. برگ آخری نیمه خراب است. آسیبهایی به برگها وارد آمده است همچنین برخی جاهای خالی در متن وجود

دارد. نسخه گروه A که تا دوران آباقا ادامه می‌یابد. در تصحیح محدث استفاده شده است، حرف با.

تهران. کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.

الهیات ۳۰۳ (۱) (منزوی، شماره ۴۳۵۵۷)

نسخه شماره صفحه ندارد. رجوع کنید به (36۷-3۷). نستعلیق. در ۱۱ شوال سال ۱۰۰۶ هـ.ق. (۱۷ مه ۱۵۹۸ م.) تکمیل شده است. روایت گروه B که تا دوران غازان ادامه می‌یابد.

تهران. کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.

نسخه ۲۷۴۸ (۱) (دهم، ص ۱۶۱۴؛ منزوی، شماره ۴۳۵۵۶)

۳۶ برگ. نستعلیق، در چهار ستون مورب در صفحه ه در ۱۵ محرم سال ۱۰۰۶ هـ.ق. (۲۸ اگوست ۱۵۹۷ م.) توسط عبدالله قراشی در سورت (شهری در ایالت گجرات هند) تکمیل شده است. در انتها نقص دارد؛ تا آغاز خوارزمشاهیان ادامه می‌یابد؛ در پی آن فهرستی از شیوخ که از زبده/التواریخ مولانا محمد احمد قزوینی برگرفته شده می‌آید. احتمالاً نسخه گروه A؛ به آبش خاتون به این عنوان که هنوز زنده است اشاره می‌شود.

تهران. کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.

نسخه ۵۳۵۲ (پانزدهم، ص ۴۲۱۳b؛ منزوی، شماره ۴۳۵۶۰ - به اشتباه به عنوان نسخه ۴۳۵۲ طبقه‌بندی شده است)

۵۵ برگ. با دو اثر دیگر صحافی شده است. رجوع کنید به 1۷-55r. نستعلیق. در ۷ ربیع‌الاول سال ۱۱۰۱ هـ.ق. (۱۹ دسامبر ۱۶۸۶ م.) توسط عبدالقازی بن مولا یحیی تکمیل شده است. به توماس ماریوت تعلق داشته و در ژانویه سال ۱۹۲۶ توسط ای. جی. الیس بررسی شده است. تاریخ تالیف را سال ۶۹۴ هـ.ق. به دست می‌دهد. نسخه گروه B که تا دوران حکومت غازان ادامه می‌یابد. در تصحیح محدث استفاده شده است، حرف دال.

تهران. کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.

نسخه ۲۱۶۰ (نهم، ص ۸۵۴، منزوی، شماره ۴۳۵۵۲)

۳ برگ. نستعلیق. فقره دهم در حاشیه یک مجموعه، رجوع کنید به 75r-77v،
قرن ۹ ه.ق. / ۱۵ م. (بخشی که دست کم تاریخ آن ۸۴۰ ه.ق. / ۱۴۳۶-۷ م.
f.106r). بسیار خلاصه، بیشتر متن با بردن و تعمیرات محو شده است.

تهران. کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.

نسخه ۲۱۴۴ (نهم، ص ۸۲۳، منزوی، شماره ۴۳۵۵۳)

۱۲ صفحه نستعلیق. فقره پانزدهم از یک مجموعه، صص ۱۹۵-۲۰۶. در این
قسمت تاریخ قرن ۱۰ ه.ق. / ۱۶ م. را دارد. روایت خلاصه‌ای از چهار بخش اولیه
با دنباله‌ای در بخش پنجم از مغولان تا شاه طهماسب، تا سال ۹۳۹ ه.ق. اضافه
حاشیه‌ای با دنباله تا سال ۹۹۸ ه.ق. با دستخطی متفاوت.^{۱۰۹}

تهران. کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.

نسخه ۵۴۶۳ (شانزدهم، ص ۱۶؛ منزوی، شماره ۴۳۵۵۰)

۴۰ برگ. کاغذ سمرقند. نسخه قرن ۸ ه.ق. / ۱۵ م. در انتها نقص دارد، در آغاز
حکومت دودمان سلجوقی پایان می‌یابد (در بیضاوی / م.، ص ۱۰۸، ۱۰۶).

اویسالا. کتابخانه دانشگاه^{۱۱۰}

نسخه ۲۳۵

۴۴ برگ. نسخ - نستعلیق. بدون تاریخ. برخی یادداشتهای حاشیه‌ای متاخرتر،
f.42. تا دوران حکومت الجایتو ادامه می‌یابد؛ هیچ جزئیاتی داده نشده است.

اویسالا. کتابخانه دانشگاه

نسخه ۲۳۶

۸۱ برگ. نسخ. بدون تاریخ. نقص در انتها، تنها نه سطر درباره طایفه نهم، مغولان. تورنبرگ به مغایرت‌های قابل ملاحظه‌ای نسبت به نسخه ۲۳۵ توجه می‌کند (حذف و اضافات).

وین. کتابخانه ملی اتریش^{۱۱}

N.F.287.

۳۰ برگ. تعلیق. علی‌الظاهر بخش درباره مغولان را کنار نهاده است اما باید توجه داشت که آنها را بدون عنوانی جدا در بخش مربوط به خوارزمشاهیان گنجانده است. شاید گروه A. در انتها 29v-30v با ۲۳ ماده تاریخ انباشته شده است. بیانگر رابطه‌ای با نسخ گروه C در استانبول و پاریس است.

